

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Datum
Rapportage inzet tijdelijke middelen 2024	17 juni 2025

Onderwerp
Rapportage inzet tijdelijke middelen 2024

Geachte leden van de raad,

Op 9 november 2023 heeft uw raad de motie “Zicht op de inzet en resultaten van tijdelijke middelen” aangenomen. In deze motie wordt het college verzocht om de raad periodiek (minimaal twee keer per jaar) te informeren over de exacte inzet van alle tijdelijke middelen, de beoogde doelen en de resultaten. U constateert dat de kosten van het sociaal domein, in het bijzonder de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet, slecht zijn te beïnvloeden. Tegelijkertijd constateert u dat landelijke akkoorden er voor moeten zorgen dat gemeenten meer ruimte krijgen om zaken anders in te richten, waardoor de kosten beperkt kunnen worden. Door de inzet van tijdelijke middelen kan ingezet worden op experimenten en pilots. Deze experimenten en pilots moeten er uiteindelijk in resulteren dat de zorgvraag en daarmee de structurele kosten afnemen. U vindt het daarom belangrijk om op de hoogte te worden gehouden van de inzet en de resultaten.

Om te voldoen aan hetgeen u het college vraagt, hebben wij een rapportage laten opstellen over de bestedingen van tijdelijke middelen en de resultaten hiervan in 2024. Wij gaan in deze brief kort in op de rapportage die u hierbij aantreft. Daarnaast geven wij aan hoe wij u later dit jaar meer diepgaand willen informeren.

In 2024 heeft de gemeente binnen het sociaal domein de beschikking gehad over de volgende tijdelijke middelen:

- Sportakkoord II
- Brede SPUK Sociale Basis, Gezondheid, Sport en Cultuur, ookwel GALA (gezond en actief leven akkoord) -middelen genoemd

De rapportage geeft inzicht in de inzet en resultaten van deze middelen.

Middelen Gezond en Actief Leven Akkoord en Sportakkoord II

Wat betreft de GALA-middelen willen wij opmerken dat deze verbonden zijn aan het Integrale Zorg Akkoord dat het rijk heeft afgesloten met zorgverzekeraars, zorgverleners en -instellingen en gemeenten. In onze rapportage wordt ingegaan op de middelen die aan de gemeente Almelo beschikbaar zijn gesteld voor lokale invulling. De IZA-middelen die via Twentse Koers op regionaal niveau worden ingezet zijn niet in deze rapportage meegenomen.

Om de beschikking over de middelen te kunnen krijgen, hebben wij een beleidsplan Integrale Gezondheid moeten opstellen, waarmee we aantoonde dat onze inzet conform de bedoelingen uit het GALA zou zijn. Wij hebben dit plan vastgesteld op 19 september 2023 en u hiervan in kennis gesteld via onze raadsbrief van die datum (Raad- 7892).

Het GALA heeft als centraal doel de inrichting van een lokale en regionale preventie-infrastructuur, opdat er in 2040 sprake zal zijn van gezonde generaties die minder zorg nodig hebben. Een belangrijk onderdeel van deze infrastructuur is een sociale en fysieke leefomgeving waarin (samen) sporten en bewegen een vanzelfsprekende keuze is. De besteding van de middelen is niet geheel vrij: er zijn 13 lokale doelen/activiteiten aangewezen waarvoor de middelen op lokaal niveau ingezet moeten worden. De bedragen bij deze doelen/activiteiten liggen bij voorbaat vast. Daarbij heeft de gemeente slechts een beperkte vrijheid om middelen over te hevelen naar een ander doel dan wel een ander bestedingsjaar.

Wij zien het Sportakkoord II als een welkome aanvulling op de GALA-middelen, waarbij de betrokkenen (beroepsmatig en vrijwilliger) bij sport en bewegen in Almelo uitgenodigd worden mee te werken aan onze doelen.

De middelen rondom het Sportakkoord en het GALA zijn onderdeel van de landelijke afspraken die rondom het Integrale zorgakkoord zijn gemaakt. Het GALA beoogt een verschuiving van zorg naar welzijn. Een verschuiving die de gemeenten inhoudelijk kunnen volgen en billijken. Tegelijkertijd is er daarbij wel het besef dat, als deze beweging slaagt, dit tegelijk om een substantiële groei in inzet van de welzijnssector en de gemeentelijke ondersteuning vraagt. De kosten hiervan komen bij gemeenten terecht.

In het afgelopen jaar is daarom veel te doen geweest over de groeiende financiële onzekerheid voor gemeenten. Hierom hebben de gemeenten de gesprekken over een eventueel vervolg op het IZA-akkoord, het algemeen zorg en welzijnsakkoord (AZWA), tijdelijk opgeschort. Inmiddels zijn de gesprekken weer gaande. Op het moment van het opstellen van deze raadsbrief is de uitkomst van de gesprekken nog steeds niet bekend.

De Almeloze inzet van GALA-middelen

We hebben in Almelo geconstateerd dat de GALA-doelen overeenkomen met onze doelen, zoals we ze geformuleerd hebben binnen de programma's Sociaal en Vitaal, Zorg en Veiligheid, het strategisch beleidsplan voor het sociaal domein en het plan Leefbare wijken en dorpen. We hebben daarom ook in 2024 volop ingezet op de financiering van de inzet binnen deze programma's en plannen. Dankzij de GALA-middelen hebben we sommige activiteiten naar voren kunnen halen en hebben we andere, al geplande activiteiten, alsnog met deze middelen gefinancierd.

Enige kanttekeningen bij de resultaten van de GALA-middelen

Allereerst: de GALA-middelen worden preventief ingezet, binnen een aantal door het rijk omschreven doelen. Het effect van een groot deel van de middelen, bijvoorbeeld de inzet voor Kansrijke Start, voor het kansrijk opgroeien door jongeren, het bestrijden van overgewicht bij jongeren en preventie van middelengebruik door jongeren, zal pas na decennia blijken. Ook het effect van de inzet voor volwassenen zal pas na jaren blijken. En daarbij zal het effect zich niet altijd in het sociaal domein, maar eerder in het zorgdomein laten zien.

Er zijn van verschillende kanten verwachtingen geuit over de resultaten die we mogen verwachten van de inzet van de GALA-middelen. Het akkoord zelf is duidelijk dat het er vooral om moet gaan dat de zorgsector, die nu al overbelast is, ook in 2040 betaalbaar is en toegankelijk blijft voor die mensen die de zorg ook echt nodig hebben. Aan deze verwachting kan alleen maar voldaan worden als we nu al volop inzetten op de gezondheid en de veerkracht van de inwoners van

Almelo. Deze opgave is groot, want we hebben te maken met een toenemende vergrijzing en ontgroening. Er zal krapte op de arbeidsmarkt, ook binnen de zorgsector, ontstaan. Om deze opgave tegemoet te zien, is er meer nodig dan een slimme inzet van GALA-middelen. We zien ook daarom het grote belang van een herontwerp van de sociale infrastructuur in Almelo.

Hoe het college verder uitvoering wil geven aan de motie

Met deze rapportage over 2024 geven wij u de gewenste informatie over inzet en resultaten van tijdelijke middelen. In ons eerstvolgende bericht over de inzet van de tijdelijke middelen willen wij u graag meenemen naar de nabije toekomst.

Een aantal onderdelen van het GALA worden structurele taken voor de gemeente. Het betreft dan met name de ketensamenwerkingen: kansrijke start, kinderen naar gezond gewicht, volwassenen naar gezond gewicht, welzijn op recept en valpreventie. Bij deze onderdelen wordt van gemeenten gevraagd zorg te dragen voor een lokaal netwerk van welzijns- en zorgprofessional die binnen hun samenwerking zorgen dat inwoners zo vroeg- en dichtbij mogelijk geholpen worden met preventieve ondersteuning, danwel dat gemeenten de inwoners verdere ondersteuning bieden als een eventueel zorgtraject afgesloten is. Daarnaast zullen gemeenten moeten zorgen dat er voldoende preventief aanbod is. Wij vertellen u in onze volgende raadsbrief graag hoe wij ons op deze toekomstige taken hebben voorbereid.

We hopen u hiermee voldoende op de hoogte te hebben gebracht.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. Dijkstra

R.T.A. Korteland